Inskriften befinner sig på östra sidan av triumfbågens södra pelare, över och t.h. om uppgången till predikstolen. Den består av söndagsbokstäverna **fuþorkh** målade i svart och upprepade i rader

2 gånger
5 gånger
5 gånger
2 gånger + **fuþork**
3 gånger + **fu**
2 gånger + **fuþork**

57. Hemse Annexhemman, Hemse sn. Nu i Statens Historiska Museum.

Pl. 18.

Litteratur: Skrivelse från Landshövdingen i Visby till Riksantikvarien den $^{22}/_{12}$ 1868 (SHM: Inventarium nr 4030); P. A. Säve, Gotländska samlingar Bd 5 (hs R 623: 5 i UUB), s. 806, Gutaord 13 (hs R 625: 12 i UUB), s.36, Gotland 1864 (hs S 40 o i UUB), s. 68; C. Säve, Brev till P. A. Säve den $^{29}/_{1}$ 1868 (hs R 623: 5 i UUB, s. 668); H. Pipping, Om runinskrifterna på de nyfunna Ardre-stenarna (1901), s. 5 not 2, 45 (med not 4), 59; O. v. Friesen, Anteckningar 1934 (UUB); S. Lindqvist, Gotlands Bildsteine 1 (1941), s. 59, 77, 88, 90, 2 (1942), s. 75 f.

Äldre avbildningar: P. A. Säve, teckning (hs R 623: 5 s. 806); H. Andersson, foto 1934 (ATA); Lindqvist a. a. 1, fig. 172, 179, 2, fig. 419.

Fyra fragment av en bildsten, funna hösten 1867 under grustäkt i en åker hörande till annexhemmanet och belägen strax S om Hemse kyrka. Fyndet anträffades, jämte två armringar och en nål av brons, omkring 2 alnar under jordytan. Det inlöstes samma år till Statens Historiska Museum (inv.-nr 4030).

Fyndet gjordes, enligt landshövdingens skrivelse till Riksantikvarien, av hemmansägaren Carl Andersson Svie i Alva sn. Det kom därför, bl. a. hos bröderna Säve, att felaktigt föras till gården Svie och Alva sn.

Carl Säve omtalar fyndet i ett brev till brodern Per Arvid i jan. 1868: »En lika märklig som välkommen sak är det nya fyndet af en *runbildsten i Alfva* och en sandsten! Det är nu omöjligt att afgöra, om namnet varit *kairalfr*, m. eller *kairalf* f., ett hittills okändt runnamn. — Vi få nödvändigt söka att få under ett utgifva alla *Bild-* och *Runbildstenar* å Gotland!»

Bitarna passa samman två och två, och de härröra otvivelaktigt från samma bildsten. Denna har enligt Lindqvist tillhört en stenkista och tycks ha haft samma form som de båda gavelhällarna i Ardrekistan (G 114); möjligen har den varit något mindre.

Sandsten. Det övre fragmentparet (med runor) har en största bredd av 25 cm, det nedre (med figurer)

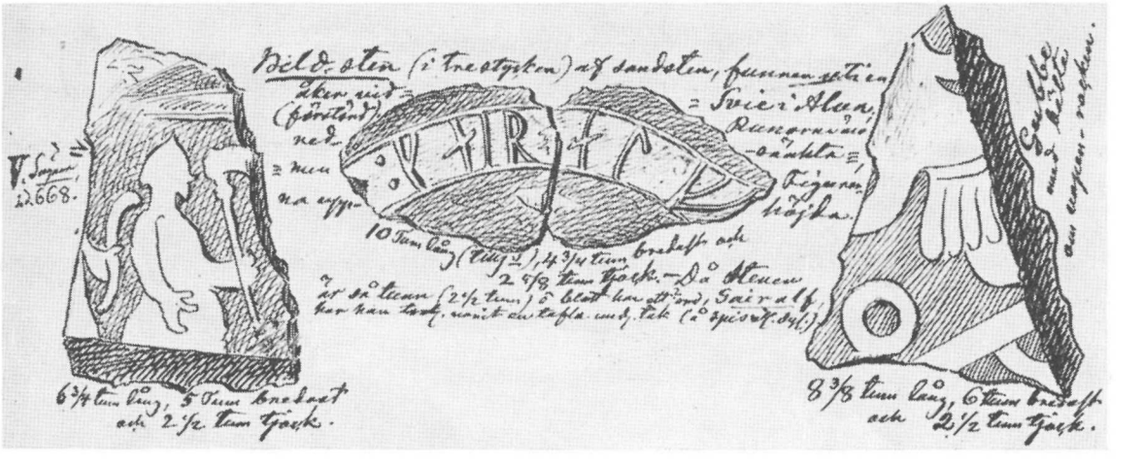

Fig. 46. G 57. Hemse Annexhemman, Hemse sn. Efter teckning av P. A. Säve i hs R 623: 5.

av 32 cm. Tjocklek 6,5 cm. Utförlig beskrivning av S. Lindqvist a.a. 2, s. 75 f. Viktigt är vad Lindqvist meddelar om färgrester i runorna: »Reste von ursprünglicher Bemahlung sind deutlich erhalten: Schwarz im Bodenfeld, Rot auf allen Resten der höheren Fläche, also sowohl auf den Figuren als auch auf dem Schriftband, teilweise auch in den Runen.» Fragmentet måste tidigt ha kommit i jorden, eftersom färgen har kunnat bevaras.

Inskrift:

...: kairalf ...

»... Gairalv ...»

Gairalv (isl. *Geiralfr*) har sannolikt varit namnet på den man, till vars minne stenen har blivit rest. Detta mansnamn är icke känt från någon annan källa såsom verkligt personnamn. Däremot förekommer det i det s. k. Bråvallakvädet som namn på en av kämparna i Harald hildetands här i Bråvallaslaget. Och märkligt nog säges det i sagan, att denne Geiralfr kom från Gotland. *Vébiǫrg hét enn skialdmær, er kom til Haralds konungs með mikinn her sunnan af Gotlandi, ok fylgðu henni margir kappar; af þeim ǫllum var mestr ok ágætastr Ubbi enn friski, Brattr írski, Ormr enski, Búi Brámuson, Ari eineygi, Geiralfr* (*Sǫgur Danakonunga*, utg. av C. af Petersens och E. Olson, 1919–25, s. 17; jfr också A. Olrik i *Arkiv för nordisk filologi* bd 10, 1894, s. 227). Med undantag av namnet *Þóralfr* tyckas mansnamn på *-alfr* ha varit mycket sällsynta i vikingatidens och medeltidens nordiska namnskick.

Förleden i namnet är ordet isl. *geirr* m. spjut, som har palatalt *ʀ*-ljud och därför på svenska runstenar normalt tecknas **kaiʀ**. Att det här på Hemse-stenen tecknas **kair**, är exempel på den jämförelsevis tidiga övergången av *ʀ* > *r* i forngutniskan. Se härom H. Pipping, *Om runinskrifterna på de nyfunna Ardre-stenarna* (1901), s. 57 f. Andra mansnamn med förleden *Gair-* äro *Gair(h)vatr* och *Gairvaldr* G 101, *Gairlaifr* och *Gairviþr* S 84 Hogrän.

58. Hemse sn. Nu i Statens Historiska Museum.

Pl. 88.

Litteratur: »Fynd från Gotland» 1899 (SHM: Inventarium nr 10739); H. Pipping i VHAAkad:s Månadsblad 1900, s. 50 f.; I. Lindquist i Göteborgs och Bohusläns fornminnesförenings tidskrift 1918, s. 44 f.; O. v. Friesen, Blyrullen från Alvastra (i: Fornvännen 1919), s. 121, Anteckningar 1934 (UUB); H. Gustavson i Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift 3 (1938), s. 36; I. Modéer i Namn och bygd 37 (1949), s. 13.

Äldre avbildning: Teckning i Månadsbladet 1900, s. 50.

Botten till en djurhuvudformad spännbuckla av brons, av O. V. Wennersten år 1899 tillvaratagen i Hemse och överlämnad till Statens Historiska Museum (inv.-nr 10739: 6). Nålen är bevarad. Längd 5,85 cm, bredd högst 3,75 cm.

Spännet tillhör en typ, som efter vad man nu vet icke torde vara yngre än omkring 1100. Jfr H. Rydh, *Dosformiga spännen från vikingatiden* (1919), s. 28; A. Westholm, *Gotländska kyrkogårdsfynd* (i: *Fornvännen* 1926, s. 104 f.).

Runinskrift på bottenplåtens undersida längs kanten. Inskriften börjar vid nålfästet och löper åt höger. Runorna äro till större delen tydliga.

Inskrift:

botuiakikargaissigtiir

5 10 15 20

»Botvi i (gården) Arges äger mig ...»

Till läsningen: Nedre delen av r. 1 är bortnött, men säkert **b**, icke **r**. Runorna 6–9 **akik** äro mindre än de föregående och de följande runorna och stå även något tätare. 7 **k** är säkert; sannolikt fel för **m**. Med 10 **a**